

การบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน Administration of Internationalization for Living in the ASEAN Community

ชมัษฎกรณ ถนอมศรีเดชชัย

Chamaiporn Tanomsridejchai

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

E-mail: chamaiporn.ta@vru.ac.th

Received December 27, 2021; **Revised** February 27, 2022; **Accepted** May 15, 2022

Abstract

The objectives of this study were to (1) study the administrative problems, (2) investigate the administrative development guidelines, and (3) propose the development guideline model for the administration of internationalization for living in the ASEAN Community. The Internationalization for Living in the ASEAN Community Concept consisting of 3 aspects was applied as the conceptual framework of this study. This study was designated as qualitative research, using documentary research and in-depth interview for qualitative data collection. Upon data processing, interpretation, and analysis, the findings were descriptive presentations together with figures and tables. The findings revealed that 1. The main administrative problem was the government agencies administrated to promote internationalization for living in the ASEAN Community with less emphasis on openness to the world and had no development guideline model of internationalization for living in the ASEAN Community for their implementation. 2. The main development guideline was that government agencies should administer to promote internationalization for living in the ASEAN Community with more emphasis on openness to the world. 3. The development guideline model of internationalization for living in the ASEAN Community based on the Internationalization for Living in the ASEAN Community Concept should comprise three aspects in order of importance: (1) Openness to the World, (2) Inclusion in the World, and (3) Diversity.

Keywords: Administration; internationalization for living; the ASEAN Community

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการ (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และ (3) เสนอตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน โดยใช้แนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้านเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นประมวล แปลความ วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาพร้อมภาพและตาราง ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งขาดตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ หน่วยงานของรัฐควรบริหารจัดการส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างเพิ่มมากขึ้น 3. ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนควรประกอบด้วย 3 ด้านตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; ความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิต; ประชาคมอาเซียน

บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่รวมกันในกลุ่มหรือประเทศ และในการอยู่รวมกัน หรือในการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น ย่อมมีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ตลอดจนความร่วมมือและความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในและภายนอกประเทศ ในอดีตแต่ละประเทศจะถูกแบ่งแยกด้วยเส้นแบ่งเขตแดน อยู่ใกล้กัน หรืออยู่ห่างไกลจากกันด้วยความกว้างใหญ่ของผืนดินและผืนน้ำบนโลก ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นความเจริญก้าวหน้าของการขนส่งคมนาคม การสื่อสาร การรวมกลุ่มทางการค้า การขยายตัวของประชากร การดำเนินชีวิตของประชาชนในแต่ละรุ่นอายุ รวมถึงการไร้พรมแดนที่เกี่ยวข้องทุกประเทศไว้ด้วยกัน และประสบปัญหาในทำนองเดียวกัน เช่น โรคระบาดร้ายแรง อาหารปลอดภัย จริยธรรมทางวิชาชีพ ความปลอดภัยบนโลกไซเบอร์ เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ แต่ละประเทศที่รวมกันและอยู่ใกล้เคียงกัน เช่น ประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นต้องเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของความเป็นสากล (Internationalization) ซึ่งครอบคลุมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมที่แตกต่างของประเทศสมาชิกในประชาคม การตระหนักรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคม รวมทั้งการพัฒนาทักษะเพื่อปรับตัวและรักษาความเป็นตัวเองของตนให้คงอยู่ร่วมกับประเทศสมาชิกอื่นอย่างสันติ และมีเกียรติภูมิศักดิ์ศรีในประชาคมขณะเดียวกัน ประเทศสมาชิกยังนำข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความเป็นมา ความร่วมมือที่เกิดจากการเข้าสู่ความเป็นสากล และผลกระทบ เป็นต้น ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารจัดการของรัฐ รวมถึงเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอีกด้วย (Tanomsridejchai, 2021)

ความเป็นสากลนั้นหมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นการรวมกลุ่มในรูปองค์การระหว่างประเทศของ 10 ประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีทั้งความเหมือน ความต่าง และความหลากหลาย แต่มีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ความเป็นสากลยังเป็นปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างใหม่ มีขอบเขตกว้าง และหลากหลาย โดยหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานของรัฐย่อมมีส่วนสำคัญในการช่วยให้ประชาชนเกิดความร่วมมือ หรือลดความขัดแย้งในกิจกรรมระหว่างประเทศของประชาคมอาเซียน รวมทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนด้วยจิตใจและพฤติกรรมที่เปิดกว้าง ตลอดจนยอมรับความหลากหลายของประชาชน และสังคมในประชาคมอาเซียนอีกด้วย ดังนั้น การบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนของหน่วยงานจึงแตกต่างกันไปตามบริบทของประเทศนั้น ๆ (De Wit & Altbach, 2021)

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 53 และมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก รวมถึงมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในโลกกว้างของประเทศไทยได้ปรากฏให้เห็นแล้ว ตัวอย่างเช่น ในสมัยสุโขทัย มีความสัมพันธ์ติดต่อกับชาวจีน ฮอลันดา โปรตุเกส และญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนในสมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ ได้ติดต่อกับชาวยุโรปอย่างอังกฤษ และฝรั่งเศส เป็นต้น รวมถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมอาเซียนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2510 ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์และการสร้างความมั่นคงอยู่รอดแก่ประเทศและประชาชน (Nanarum, 2015) อย่างไรก็ตาม จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนต่อไป

การบริหารจัดการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน เพื่อ “พัฒนาหน่วยงาน” คือ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ตัวอย่างเช่น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ที่ครอบคลุมด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารตั้งแต่ระดับไร่นาจนถึงผู้บริโภคเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้ได้มาตรฐานระหว่างประเทศ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก (Ministerial Regulation on the Organization of the National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standard, Ministry of Agriculture and Cooperatives B.E. 2557, 2014) กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและดำเนินการปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เป็นต้น (Ministerial Regulation on the Organization of Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture B.E. 2557, 2014) รวมทั้งกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวแทนรัฐบาลในการประชุมและการเจรจาระหว่างประเทศ ปกป้อง รักษา และส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในเวทีภูมิภาค ภูมิภาค และมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ (The Act Amending Ministries, Sub-ministry, and Departments, B.E. 2545 (No. 12) B.E. 2558, 2015) โดยมีปัญหาการวิจัย คือ “หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่กว้างขวางและไม่มากเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังขาดตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนอีกด้วย” ตัวอย่างเช่น (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเปิดตนเองต่อโลกกว้าง คือ หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะการขาดตัวแบบ หรือยุทธศาสตร์เชิงรุกที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมในการ

เข้าสู่ความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (2) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง คือ หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยเน้นเรื่องการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้างไม่มากเท่าที่ควร โดยบางยุคสมัยขาดการสร้างสมดุลระหว่างการเป็นเพื่อนบ้านที่ดีกับการเป็นสมาชิกที่ดีในประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเคลือบแคลงและขาดความไว้วางใจ และ (3) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการยอมรับความหลากหลาย คือ หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนในทิศทางที่มุ่งเน้นการยอมรับความหลากหลายไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร โดยละเลยหรือมองข้ามการสร้างโอกาสจากความหลากหลายที่มีอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อบริหารจัดการประเด็นสนใจร่วมกันกับประเทศที่เกี่ยวข้อง (Srisawat, 2020; Thepchatree, 2019; Subboonrueng & Bunyavejchewin, 2019; Sajjaphatanakul, 2017)

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ เช่น นำผลที่ได้ไปใช้ในการเรียน การสอน และการวิจัย รวมทั้งเป็นประโยชน์ด้านปฏิบัติ เช่น นำแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น นำไปปรับใช้ในการติดตามและตรวจสอบการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน
- 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน
- 3) เสนอตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน

ขอบเขตการวิจัย

- 1) **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน ดังนี้ (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย
- 2) **ขอบเขตด้านเวลา** การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2564

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมในที่นี้มุ่งทบทวนเฉพาะวรรณกรรมและงานวิจัยที่สำคัญตามชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ และตัวแปรอิสระในกรอบแนวคิดการวิจัย โดยครอบคลุมสาระสำคัญเรื่อง (1) การบริหารจัดการ (2) ความเป็นสากล และ (3) ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. **การบริหารจัดการ** คำว่า การบริหาร การจัดการ และการบริหารจัดการ เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ประกอบกับมีการนำคำว่า การบริหารจัดการ ไปใช้ทั้งในหน่วยงานและบุคลากรของภาครัฐและ

ภาคเอกชน โดยเป็นการผสมผสานแนวคิดการบริหารภาครัฐและภาคเอกชนเข้าด้วยกัน ซึ่งคำว่า บริหาร หมายถึง ปกครอง ดำเนินการ จัดการ สั่ง คำแถลงไข (The Royal Institute, 2013) โดยเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของปัจเจกบุคคล (Simon, 2012) การนำทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์การมาใช้เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (Gulick & Urwick, 2012; Robbins, Decenzo & Coulter, 2013; Koontz & Wehrich, 2013) รวมถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานหน่วยงาน หรือบุคลากรของหน่วยงานนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือสร้างความสุขความเจริญก้าวหน้าและยั่งยืนให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ โดยร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และครอบคลุมปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก มุ่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น (Wiruchnipawan, 2018) ดังนั้น ผู้ศึกษานำความหมาย การบริหารจัดการของ Wiruchnipawan มาเป็นพื้นฐานในการกำหนดความหมายของ การบริหารจัดการ ที่เป็นความคิดเห็นของผู้ศึกษาเองและใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดย “การบริหารจัดการ หมายถึง แนวทางการดำเนินงาน การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ ที่หน่วยงานของรัฐบาลนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือสร้างความสุขความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน” สำหรับเหตุผลที่นำความหมายของ การบริหารจัดการ ของ Wiruchnipawan มาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดความหมายของ การบริหารจัดการ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากเป็นความหมายที่ชัดเจน และครอบคลุมสาระสำคัญของการบริหารจัดการซึ่งเป็นสาระหลักของการศึกษาครั้งนี้แล้ว ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการของการศึกษาครั้งนี้ด้วย

2) **ความเป็นสากล** คำภาษาอังกฤษที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ คำว่า Internationalization และจากการทบทวนวรรณกรรมไทยและต่างประเทศ พบว่า ความเป็นสากล หมายถึง กระบวนการที่ผสมผสานระหว่างมิติระหว่างประเทศ (international) มิติระหว่างวัฒนธรรม (intercultural) รวมถึงมิติการรวมไปทั่วโลก (global) ไว้ในการบริหารจัดการของหน่วยงาน (Knight, 2004: 8) ซึ่งหน่วยงาน และบุคลากรของหน่วยงานต้องเปิดกว้าง เรียนรู้ และปรับตัววัฒนธรรมอื่นโดยไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนความเป็นตัวเอง แต่นำมาใช้ในทางที่ถูกต้องเพื่อการดำเนินชีวิต การทำงาน และการมีส่วนร่วมอย่างสัมฤทธิ์ผลในโลกที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Chawanametha, 2017; Francis, 1993) รวมถึง ความเป็นสากลเป็นการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในทิศทางที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตในชุมชนและโลกกว้างที่ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย (Tanomsridejchai, 2021) โดยชุมชนและโลกในปัจจุบันซึ่งซับซ้อน หลากหลาย และเชื่อมโยงอย่างไร้รอยต่ออย่างเข้มข้น หน่วยงาน และบุคลากรของหน่วยงานต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจความเป็นตนเองเพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าในแบบที่ตนเองจะสามารถเป็นได้ เชื่อมสัมพันธ์กับโลกกว้าง มองเพื่อนมนุษย์ทุกคนอย่างมีคุณค่า แสดงบทบาทโดยใช้ศักยภาพหรือจุดแข็งที่มีอยู่ในการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้างผ่านความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความไว้วางใจ และการยอมรับ เคารพในความแตกต่าง หลากหลาย รวมถึงลดถึงเชื่อมมั่นในวิถีชีวิตบนพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย เหล่านี้จะช่วยประเทศไทยและประชาชนไทยเข้าสู่ความเป็นสากลเพื่อการดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข มั่นคง และมีศักดิ์ศรี (Sajjaphatanakul, 2017)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงนำแนวคิดความเป็นสากล ของ Tanomsridejchai มาใช้มาปรับใช้ และต่อจากนี้ไปเรียกว่า “แนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน” ซึ่งหมายถึง “การดำเนินงาน หรือการ

ปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในทิศทางที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง เพื่อเรียนรู้ เตรียมพร้อมอย่างเท่าทัน และเข้าใจตนเองในประชาคมอาเซียน (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง เพื่อปรับตัวและรับผิดชอบในประชาคมอาเซียน และ (3) การยอมรับความหลากหลาย เพื่อพึ่งพาซึ่งกันและกัน เคารพและเข้าใจแนวคิด วัฒนธรรม และภาษาอื่นโดยยังคงความเป็นตัวเองในประชาคมอาเซียน”

สำหรับเหตุผลที่นำแนวคิดของ Tanomsridejchai มาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิดและความหมายของความเป็นสากล ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่แสดงถึงตัวแบบ ตัวชี้วัดหรือกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และครอบคลุมสาระสำคัญของการบริหารจัดการซึ่งเป็นเนื้อหาหลักของการศึกษาค้นคว้านี้

3) ประชาคมอาเซียน หมายถึง สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่ก่อตั้งจากการรวมกลุ่มของประเทศตามพื้นที่ภูมิศาสตร์ (area-based) ในปี พ.ศ. 2510 โดย 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations, 2021)

สมาคมอาเซียนดำเนินส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้งในแนวกว้าง คือ การขยายสมาชิกภาพรวมทั้งหมด 10 ประเทศ ซึ่งทุกประเทศตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามเจตนารมณ์แรกเริ่มของการก่อตั้งในปี พ.ศ. 2510 และแนวลึก คือ การจัดตั้งประชาคมอาเซียนในฐานะที่เป็นประชาคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างสมบูรณ์แบบ (Association of Southeast Nations, 2003) และการเห็นชอบกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) เพื่อพัฒนา “สมาคมอาเซียน” ซึ่งเป็นความร่วมมือแบบหลวม ๆ และไม่มีสถานะทางกฎหมาย สู่ “ประชาคมอาเซียน” ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีสถานะทางกฎหมายอย่างแท้จริง โดยมีหลักการ แนวคิด และกรอบการทำงานที่ชัดเจน และครอบคลุมอย่างรอบด้านทั้งในการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐสมาชิก การทำงานร่วมกับประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศภายนอกภูมิภาค รวมถึงให้สามารถทำความตกลงกับประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้ตามเห็นสมควร โดยความตกลงนั้นสามารถมีผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ (Association of Southeast Asian Nations, 2020) กล่าวได้ว่า ประชาคมอาเซียนแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการเปิดตนเองสู่โลกกว้างโดยมุ่งสร้างความเข้าใจ ตระหนักในตนเอง พัฒนาการการทำงานที่พร้อมเผชิญโอกาสวิกฤตเพื่อผลประโยชน์ของตนและประชาคมอาเซียน การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้างโดยสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและภายในประชาคมอาเซียนเพื่อความร่วมมืออย่างชาญฉลาด รวมตลอดถึงการยอมรับความหลากหลายของทุกประเทศสมาชิกในการปฏิบัติตามบทบาทและพันธกรณีที่ผูกพันไว้ เพื่อให้ข้อตัดสินใจร่วมและแนวนโยบายต่าง ๆ ของประชาคมอาเซียนสามารถสัมฤทธิ์ผลทุกประการ ทั้งนี้ เพื่อสวัสดิการและการเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ภายใต้คำขวัญของประชาคมอาเซียน คือ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม (One Vision, One Identity, One Community)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1) **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่ให้ความสำคัญกับ (1) การวิจัยเอกสาร (documentary research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การรวบรวมข้อมูลในลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง (2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (experts) หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) เพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้เป็นข้อมูลเสริม โดยนำเฉพาะประเด็นสำคัญมาเปรียบเทียบ หรือเทียบเคียงกับข้อมูลหลักที่ได้จากการวิจัยเอกสารว่าเหมือนหรือแตกต่างกัน

2) **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** คือ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและหรือความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน แต่เนื่องจากประชากรของการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นประชากรที่ไม่อาจระบุจำนวนที่แน่นอนได้โดยง่ายและชัดเจน (hidden population) เหมือนดังเช่นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ศึกษาจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างประเภทที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น (non-probability sampling) (Guest, Namey & Michael, 2013: 47-52) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) แบบตัวต่อตัว (face to face) จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสม เนื่องจากมีอัตราคลาดเคลื่อนของข้อมูลสำหรับสรุปผลการวิจัยเท่ากับ 0.12 ซึ่งเป็นระดับความน่าเชื่อถือที่ยอมรับได้ ทำให้ผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับได้และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น (Macmillan, 1971: 27-28)

3) **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ผู้ศึกษาใช้อุปกรณ์เครื่องเขียน อุปกรณ์สำนักงาน รวมทั้งอินเทอร์เน็ต (internet) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้ศึกษากำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นข้อคำถามเปิด แบ่งเป็น 3 ส่วน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการ ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลความคิดเห็นต่อตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ ตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4) **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้ศึกษานำข้อมูลมาประมวล (จัดกลุ่ม) แปลความ และวิเคราะห์ จากนั้น จึงนำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนพรรณนาหรือบรรยาย พร้อมกับเสนอภาพและตารางไว้ด้วยตามความจำเป็น (Descriptive Interpretation and Descriptive Analysis Approach) (Elliott & Timulak, 2005; Brocki & Wearden, 2006; Smith, 2011)

ผลการวิจัย

ผลของการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ มีดังนี้

1) **ปัญหาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน** (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1.) จากการทบทวนวรรณกรรมไทยและต่างประเทศ พบว่า นักวิชาการหรือผู้รู้เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ “หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับ

การเปิดตนเองต่อโลกกว้างไม่มากเท่าที่ควร” ในขณะเดียวกัน ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน พบว่า ส่วนใหญ่ จำนวน 4 คน ก็มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญที่สุดในทิศทางเดียวกันกับผลจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น นอกจากนี้แล้ว ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 3 คน ยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า “หน่วยงานของรัฐขาดตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน” อีกด้วย

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2.) จากการทบทวนวรรณกรรมไทยและต่างประเทศ พบว่า นักวิชาการหรือผู้รู้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญที่สุด คือ “หน่วยงานของรัฐควรบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างเพิ่มมากขึ้น” นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 4 คน ก็มีความเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญที่สุดไปในทิศทางเดียวกันกับผลจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นด้วย

3) ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 3.) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 4 คน จากทั้งหมด 5 คน เห็นว่า ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน ควรประกอบด้วย 3 ด้าน เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย

ทั้งนี้ ผลของการวิจัยทั้ง 3 ข้อข้างต้นแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลของการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ

ประเด็น	ผลของการวิจัย				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
1) ปัญหาการบริหารจัดการ					
1.1) ด้านการเปิดตนเองต่อโลกกว้าง	✓		✓ + ขาดตัวแบบ แนวทางการ พัฒนาการ บริหารจัดการ	✓ + ขาดตัวแบบ แนวทางการ พัฒนาการ บริหารจัดการ	✓ + ขาดตัวแบบ แนวทางการ พัฒนาการ บริหารจัดการ
1.2) ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง		✓			
1.3) การยอมรับความหลากหลาย					
2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ					
2.1) ด้านการเปิดตนเองต่อโลกกว้าง	✓		✓	✓	✓
2.2) ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง		✓			
2.3) การยอมรับความหลากหลาย					
3) ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ					
3.1) ตัวแบบที่ 1 ประกอบด้วย ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย	✓		✓	✓	✓
3.2) ตัวแบบที่ 2 ประกอบด้วย ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การยอมรับความหลากหลาย และ (3) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง					
3.3) ตัวแบบที่ 3 ประกอบด้วยด้าน (1) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง (2) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย		✓			

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยข้างต้น มีประเด็นการอภิปรายผลเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

1) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนที่สำคัญที่สุด คือ “หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้

ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างไม่มากเท่าที่ควร” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานของรัฐขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการเปิดตนเองต่อโลกกว้าง ซึ่งส่งผลทำให้หน่วยงานของรัฐขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน รวมทั้งขาดการดำเนินงานควบคู่กันไปทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Chotiradapa (2020), and Srisawat (2020) ที่เสนอว่า การบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินงานชีวิตต้องเริ่มจากการตระหนักรู้ของชุมชน สังคม และประเทศ จากนั้นจึงขยายออกไปยังภายนอก ในขณะที่ Knight (2012) เสนอว่า ความเป็นสากลเพื่อการดำเนินงานชีวิตจะเชื่อมโยงกับนโยบาย แนวทางการดำเนินงานภายในหน่วยงาน ดังนั้น การสร้างความเป็นสากลเพื่อการดำเนินงานชีวิตจะต้องดำเนินการควบคู่ไปทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการบรรลุสู่เป้าประสงค์ที่กำหนด ซึ่งเทียบเคียงได้กับแนวคิดของ Putthasri (2019) ที่เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรเร่งรัดการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับระบบการสำรองข้าวฉุกเฉินอาเซียนบวกสามแก่ประชาชนไทยและหน่วยงานในประเทศ ควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือด้านระบบการสำรองข้าวฉุกเฉินอาเซียนบวกสามเพื่อใช้แนวทางในการเปิดตนเองต่อโลกกว้าง และการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้างโดยให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะมิตรประเทศเมื่อเกิดภัยพิบัติฉุกเฉินกับประเทศสมาชิก

2) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนที่สำคัญที่สุด คือ “หน่วยงานของรัฐควรบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างเพิ่มมากขึ้น” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนาในทิศทางที่มุ่งเปิดตนเองต่อโลกกว้างนี้มุ่งสร้างความเข้าใจร่วมกัน ความตระหนักรู้ในตนเอง การพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ พร้อมเผชิญโอกาส วิฤตเพื่อสร้างและรักษาผลประโยชน์ของประเทศและในประชาคมอาเซียนที่มีความหลากหลาย (Drysdale, 2017; Asian Development Bank Institute, 2014; Shimizu, 2010; Francis, 1993) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่มีการเผื่อระวังล่วงหน้า เตรียมพร้อมป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต มากกว่าที่จะรอให้ปัญหาเกิดขึ้นแล้วค่อยตามแก้ (An Anticipatory Government) (Osborne & Gaebler, 1992) เช่นนี้เทียบเคียงได้กับผลการศึกษาของ Kankaew & Suputtikun (2014) ที่พบว่า ข้าวเป็นประเด็นที่มีอ่อนไหวมากต่อเสถียรภาพของรัฐบาลญี่ปุ่น ในขณะที่ความต้องการบริโภคอาหารที่เพิ่มขึ้น วิฤตราคาข้าวโลก และภัยพิบัติธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดวิฤตราคาอาหารโลกในปี พ.ศ. 2550-2551 ดังนั้น ญี่ปุ่นจึงเปิดตนเองต่อโลกกว้างผ่านการมีส่วนร่วมในระบบการสำรองข้าวฉุกเฉินอาเซียนบวกสามอย่างกระตือรือร้นตั้งแต่แรกเริ่มการก่อตั้ง ซึ่งส่งผลให้ญี่ปุ่นสามารถรักษาระดับราคาข้าวในตลาดภายในประเทศ และลดภาระค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาข้าวของรัฐบาล โดยการระบายข้าวที่มีปริมาณมากในคลังสำรองของญี่ปุ่นไปยังประเทศต่าง ๆ ภายใต้ระบบการสำรองข้าวฉุกเฉินอาเซียนบวกสาม

3) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนควรประกอบด้วย 3 ด้าน เรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป็นตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลที่มีผลดี หรือมีประโยชน์หลายประการ กล่าวคือ (1) ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐ และประชาชนในประชาคมอาเซียน (2) มีแนวโน้มที่จะช่วยให้การบริหารจัดการความเป็นสากลมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และได้รับการยอมรับเพิ่มมากขึ้น (3) เป็นตัวชี้วัด หรือกลุ่มตัวชี้วัดการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนที่กะทัดรัด ชัดเจน สอดคล้อง

กับการศึกษาค้นคว้านี้ รวมทั้งนำไปศึกษาต่อยอด หรือพัฒนาต่อไปได้ (4) หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐนำไปปรับใช้ได้ง่าย และสะดวก และ (5) หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐควรนำไปยึดถือและปฏิบัติตามอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Osborne & Gaebler (1992), and Tanomsridejchai (2020) ที่เสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐควรบริหารจัดการเชิงแข่งขันการให้บริการสาธารณะ (A Competitive Government) ขับเคลื่อนด้วยภารกิจ มากกว่าการขับเคลื่อนด้วยกฎระเบียบ รวมถึงพัฒนาค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนด้วย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ความท้าทาย และความ ต้องการของผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว (A Mission-driven Government)

สรุป

1. ปัญหาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1.) คือ “หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างไม่มากเท่าที่ควร” อีกทั้ง “หน่วยงานของรัฐขาดตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน” อีกด้วย

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2.) คือ “หน่วยงานของรัฐควรบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างเพิ่มมากขึ้น”

3. ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 3.) ควรประกอบด้วย 3 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรบริหารจัดการ หรือดำเนินงานส่งเสริมความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการเปิดตนเองต่อโลกกว้างเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่หน่วยงานของรัฐขาดตัวแบบ หรือยุทธศาสตร์เชิงรุกที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมในการเข้าสู่ความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน

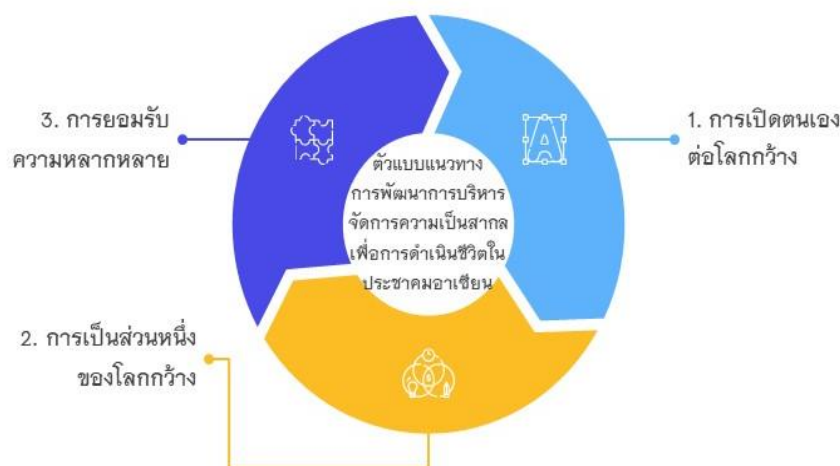
1.2) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานเพื่อเรียนรู้และเข้าใจตนเองในฐานะส่วนหนึ่งของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรกำหนดจุดยืนที่ชัดเจนในการเป็นประเทศหนึ่งที่ดำรงอยู่อย่างมีเกียรติ ภูมิศักดิ์ศรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง ทบทวนปรับปรุงกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ภายในประเทศให้ทันสมัยและอนุวัตพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการด้วยกฎระเบียบอย่างโปร่งใส ทั้งนี้ เพื่อเตรียมพร้อมอย่างเท่าทันต่อความท้าทายและ

โอกาสต่าง ๆ ในอนาคต เช่น การเชื่อมโยงระหว่างกันแบบไร้รอยต่อในการเคลื่อนย้าย เดินทาง ขนส่งข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ การบูรณาการความร่วมมืออย่างเข้มข้นและลุ่มลึกมากขึ้น เป็นต้น

1.3) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานเพื่อปรับตัว และรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียนโดยตระหนักรู้ว่า ประเทศไทยมีศักยภาพ สามารถรับผิดชอบ ช่วยเหลือ ร่วมมือกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ รวมทั้งควรร่วมมือกับประเทศสมาชิกอื่นในประชาคมอาเซียนเพื่อบริหารจัดการประเด็นตามวาระโลก (Global Agenda) ประเด็นที่ประชาคมนานาชาติกำหนด (Global Issues) รวมถึงประเด็นที่ช่วยพัฒนาประเทศไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเมียนมาร์ก่อให้เกิดปัญหาผู้อพยพซึ่งนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยควรกำหนดท่าทีและแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่กระทบกระเทือนกับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

1.4) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานในทิศทางที่พึ่งพากันและกัน เคารพและเข้าใจแนวคิด วัฒนธรรม และภาษาอื่นที่เข้ามาสัมพันธ์กับประเทศไทย รวมตลอดทั้งอาศัยอยู่ร่วมพื้นที่เดียวกันได้โดยยังคงความเป็นตัวเองและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ พร้อมกับใช้ความหลากหลายเป็นโอกาสหรือจุดแข็งในการสร้างสรรค์ความร่วมมือหรือกิจกรรมต่าง ๆ และใช้วิกฤตหรือจุดอ่อนในการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศไทยในประเด็นที่จำเป็นต้องมีการพัฒนา

1.5) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรนำตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้านไปปรับใช้เป็นกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญของการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicators หรือ KPIs) หรือการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน รวมตลอดไปถึงการนำไปพัฒนาและขยายผลในอนาคต โดยตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนดังกล่าวควรประกอบด้วย 3 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) การเปิดตนเองต่อโลกกว้าง (2) การเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง และ (3) การยอมรับความหลากหลาย ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) หน่วยงาน หรือบุคลากรของหน่วยงานควรทำการวิจัยแนวลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเป็นสากลในแต่ละด้านอย่างเจาะจง เช่น ด้านการเปิดตัวเองต่อโลกกว้าง และด้านการเป็นส่วนหนึ่งของโลกกว้าง เป็นต้น

2.2) หน่วยงาน หรือบุคลากรของหน่วยงานควรนำแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้านไปทำการศึกษารวบรวมกลุ่มประเทศอื่น เช่น องค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation หรือ SAARC) ความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion หรือ GMS) เพื่อพิสูจน์ผลการวิจัยว่าเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร อันจะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนต่อไป

2.3) หน่วยงาน หรือบุคลากรของหน่วยงานควรทำการวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิด หรือตัวแบบอื่นสำหรับการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน เช่น แนวคิดเสรีนิยมเชิงสถาบันแนวใหม่ (Neo-liberal Institutionalism) ของโคเฮนและไนย์ (Keohane & Nye) แนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Public Administration) ของบาร์เน็ตต์ และฟินน์มอร์ (Barnett & Finnemore) และแนวคิด Cosmopolitanism ของคานท์ (Kant) เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนตามแนวคิดความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน ตามที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้นและแสดงในภาพที่ 1 ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถนำไปใช้ในการวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ ทำวิจัยทางวิชาการ รวมถึงใช้เป็นกลุ่มตัวชี้วัด (Key Performance Indicator (s) หรือ KPIs) สำหรับการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับความเป็นสากลเพื่อการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

References

- Asian Development Bank Institute. (2014). *ASEAN 2030: Toward a Borderless Economic Community*. Asian Development Bank Institute.
- Association of Southeast Asian Nations. (2003). *Declaration of ASEAN Concord II (Bali Concord II)*. <https://asean.org/speechandstatement/declaration-of-asean-concord-ii-bali-concord-ii/>
- Association of Southeast Asian Nations. (2020). *The ASEAN Charter* (28th ed). ASEAN Secretariat.
- Association of Southeast Asian Nations. (2021). *The ASEAN Declaration*. <https://asean.org/the-asean-declaration-bangkok-declaration-bangkok-8-august-1967/>
- Brocki, J.J.M., & Wearden, A.J. (2006). A Critical Evaluation of the Use of Interpretative Phenomenological Analysis (IPA) in Health Psychology. *Psychology and Health*, 21(1), 87-108.

- Chawanametha, P. (2017). *To Be Thai in Internationalized World*. Mahidol Library KM Blog.
<https://km.li.mahidol.ac.th/international-relations/>
- Chotiradapa, C. (2020). Leadership's Roles in Rajabhat Universities on Internationalization. *Phikun Journal*, 18(1), 327–343.
- De Wit, H., & Altbach, P.G. (2021). Internationalization in Higher Education: Global Trends and Recommendations for Its Future. *Policy Reviews in Higher Education*, 5(1), 28–46.
- Denhardt, J.V., & Denhardt, R.B. (2003). *The New Public Service: Serving, Not Steering*. M.E. Sharpe.
- Drysdale, P. (2017). ASEAN: The Experiment in Open Regionalism that Succeeded. In *The ASEAN Economic Community Into 2025 and beyond*. (pp. 64–86). Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Elliott, R., & Timulak, L. (2005). Descriptive and Interpretive Approaches to Qualitative Research. In *A Handbook of Research Methods for Clinical and Health Psychology*. (pp. 147–152). Oxford University.
- Francis, A. (1993). *Facing the Future: The Internationalization of Post-Secondary Institutions in British Columbia, Task Force Report*. British Columbia Centre for International Education.
- Guest, G., Namey, E.E., & Michael, M.L. (2013). *Collecting Qualitative Data: A Field Manual for Applied Research*. SAGE.
- Gulick, L., & Urwick, L. (2012). Notes on the Theory of Organization. In *Classics of Organization Theory* (7th ed.). (Pp. 86–95). Wadsworth.
- Kankaew, J., & Suputtikun, T. (2014). Japan's Role and Food Security in East Asia Region. *Journal of Social Science, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University*, 44(2), 185–203.
- Knight, J. (2004). Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 5–31.
- Knight, J. (2012). Five Truths about Internationalization. *International Higher Education*, 69(Fall), 4–5.
- Koontz, H., & Weihrich, H. (2012). *Essentials of Management: An International and Leadership Perspective* (9th ed). McGraw-Hill.
- Macmillan, T.T. (1971). The Delphi Technique. *Paper presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, California, 3–5 May 1971*. California Junior College Associations.

- Ministerial Regulation on the Organization of Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture B.E. 2557. (2014, 30 December). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 131 Section 89 Kor. Pp. 40–44.
- Ministerial Regulation on the Organization of the National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standard, Ministry of Agriculture and Cooperatives B.E. 2557. (2014, 30 December). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 131 Section 88 Kor. Pp. 11–16.
- Nanarum, S. (2013). Ayutthaya and ASEAN: The Reflection of Relationship of Southeast Asia. *ARU Research Journal Humanities and Social Science*, 2(1), 75–84.
- Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*. Addison–Wesley.
- Putthasri, A. (2019). *ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR*. Devawongse Varopakarn Institute of Foreign Affairs, Ministry of Foreign Affairs.
- Robbins, S.P., Decenzo, D.A., & Coulter, M. (2013). *Fundamentals of Management: Essential Concepts and Applications* (8th ed). Pearson.
- Sajjaphatanakul, A. (2017). The Concept of Thainess in Social Studies Subjects: Decentralization of Power in the Age of Postmodernity. *Mekong–Salween Civilization Studies Journal*, 8(2), 221–245.
- Shimizu, K. (2010). ASEAN Economic Integration in the World Economy–Toward the ASEAN Economic Community (AEC). *Economic Journal of Hokkaido University*, 39, 77–88.
- Simon, H. A. (2011). The Proverbs of Administration. In *Classics of Organization Theory* (7th ed). (pp. 164–180). Wadsworth.
- Smith, J.A. (2011). Evaluating the Contribution of Interpretative Phenomenological Analysis. *Health Psychology Review*, 5(1), 9–27.
- Srisawat, P. (2020). The Control of Marine Plastic Litters from Land Based Source under United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982. *Southeast Bangkok Journal*, 6(2), 70–85.
- Subboonrueng, H., & Bunyavejchewin, P. (2019). Thailand 4.0 in World Politics: The 5S Foreign Affairs Strategy. *International Journal of East Asian Studies*, 23(2), 312–327.
- Tanomsidejchai, C. (2020). Development of State Officials' Values Toward Public Service of Samut Prakan City Municipality. *Rajapark Journal*, 14(37), 1–14.

- Tanomsridejchai, C. (2021). *Teaching Manual on Internationalization for Living in the ASEAN Community and World Community*. Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage.
- The Act Amending Ministries, Sub-Ministry, and Departments, B.E. 2545 (No. 12) B.E. 2558. (2015, 22 January). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 132 Section 4 Kor. p. 9.
- The Royal Institute. (2013). *The Royal Institute Dictionary B.E. 2011* (2nd ed.). The Royal Institute.
- Thepchatree, P. (2019). Thai Foreign Relation: Revolution and Recommendations. In *Contemporary Thai Foreign Relations: Multi-dimension of National Interests*. (pp.82-105). Direk Jayanama Research Center, Faculty of Political Science, Thammasat University.
- Wiruchnipawan, W. (2018). *Digital Era Administration*. Forepace.